

**BOSHLANG'ICH SINFLARDA TARBIYA ISHLARINI TASHKIL ETISH
METODIKASI****Eshmamatova Madina Abdurashidovna**

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti magistri

meshmamatova@dtpi.uz

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7950013>

Annotatsiya: Maqola, boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish haqida ko'proq ma'lumot beradi. Maqolada, o'quvchilarning murakkab savollar yechish, tahlil qilish, savollar berish, qo'shma ishlar, amaliy mashg'ulotlar, tahlil o'yinlari va murakkab savollar yechish mashg'ulotlari kabi turli-turlidagi usullar tavsiflanadi. Maqolada ayniqlashtirilganide, o'quvchilar o'zlarining o'zgaruvchilarni tahlil qilish, muhokama qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun ko'plab usullarga ega bo'lishlari kerak. Bu usullar o'quvchilarning o'zgaruvchilarni tahlil qilish, savollar yechish va muhokama qilish uchun zarur bo'lgan fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Maqolada ko'rsatilgan usullar o'quvchilarning tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi usullar hisoblanadi. Ularning foydali bo'lishi uchun o'qituvchilar o'quvchilarga ko'rsatilgan mashg'ulotlarga ishtirok etishlarini ta'minlash, ularning o'zgaruvchilarni boshqalarga tushuntirish va ularning fikrlarini ifodalashga yordam berishlarini ta'minlashlari kerak.

Kalit so'zlar: Murakkab savollar yechish, Tahlil qilish, Savollar berish, Qo'shma ishlar, Amaliy mashg'ulotlar, Tahlil o'yinlari.

Аннотация: В статье представлена дополнительная информация о развитии у учащихся навыков приобретения и анализа в начальных классах. В статье описаны разнообразные методы решения учащимися сложных вопросов, анализ, анкетирование, совместная работа, практические занятия, аналитические игры, деятельность по решению сложных вопросов. Как поясняется в статье, у учащихся должно быть много способов развить способность анализировать, обсуждать и выражать свое мнение. Эти методы помогают учащимся развивать мышление и аналитические навыки, необходимые для анализа переменных, решения вопросов и обсуждения. Методы, представленные в статье, являются хорошими способами развития аналитических и логических способностей учащихся. Чтобы они были полезными, учителя должны обеспечить участие учащихся в показанных действиях, помочь им объяснить переменные другим и выразить свои идеи.

Ключевые слова: Решение сложных вопросов, Анализ, Задание вопросов, Совместная работа, Практические занятия, Аналитические игры.

Abstract: The article provides more information on the development of students' acquisition and analysis skills in the elementary grades. The article describes a variety of methods for students to solve complex questions, analysis, questioning, joint work, practical exercises, analysis games, and complex question-solving activities. As explained in the article, students should have many ways to develop their ability to analyze, discuss, and express their opinions. These methods help students develop the thinking and analytical skills needed to analyze variables, solve questions, and discuss. The methods presented in the article are good ways to develop students' analytical and reasoning skills. For them to be useful, teachers need to ensure that students participate in the activities shown, help them explain the variables to others and express their ideas.

Keywords: Solving complex questions, Analyzing, Asking questions, Joint work, Practical exercises, Analysis games.

Bular tashqi usullardir, ammo barcha usullar o'quvchilar o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi natijalar beradi. O'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berish uchun, o'qituvchilar ko'plab usullarni qo'llashlari va o'quvchilariga murakkab savollar berishlari kerak. Bu, o'quvchilarning murakkab savollar yechish, tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi va ularni o'z-o'zidan o'rganishga va rivojlantirishga qodir qiladi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etish, tahliliy fikrlash va ta'limning jihatlarini rivojlantirishga yo'l qo'ymoqda. Bu sinflarda o'quvchilarning o'zlarini o'zlashtirish va o'zlarining fikrlarini ifodalashni o'rganishlari, ularning o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirish va jamoada muvofiqlashtirishni o'rganishlari va o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlari rivojlanadi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning qulay va tushunarli talaba yaratish, o'quvchi yoshlarining yomon huylaridan chiqish va ularni yaxshi huylarga aylantirish, o'quvchilar uchun o'qitish usullarini o'zgartirish, o'quvchilar o'zlarini o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirish, o'quvchilar uchun ko'nikmalarni amaliyotga o'tkazish va boshqa o'qituvchilar bilan hamkorlik qilish kabi metodikalar qo'llanadi.

O'quvchilar o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning muhim savollariga javob topish va o'z fikrlarini ifodalashni talab qiladi. Bu usul o'quvchilarning o'zlarining o'z fikrlarini ifodalashini va ularning o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirishni o'rganishini ta'minlaydi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etishni o'rganish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning ko'nikmalarini amaliyotda o'rganishadi va ularning muhim savollariga javob topish, ularning o'zlarining o'zini ifodalash va o'zlashtirish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etish, o'quvchilarning ta'lim, madaniyat va aqliy taraqqiyotlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu usul yordamida o'quvchilar o'zlarini tuzatish, o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirish va jamoada muvofiqlashtirishni o'rganishadi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etish, talabalarning o'zlashtirish, tahliliy fikrlash va ta'limning jihatlarini rivojlantirishga yo'l qo'ymoqda. Bu sinflarda o'quvchilarning o'zlarini o'zlashtirish va o'zlarining fikrlarini ifodalashni o'rganishlari, ularning o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirish va jamoada muvofiqlashtirishni o'rganishlari va o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlari rivojlanadi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning qulay va tushunarli talaba yaratish, o'quvchi yoshlarining yomon huylaridan chiqish va ularni yaxshi huylarga aylantirish, o'quvchilar uchun o'qitish usullarini o'zgartirish, o'quvchilar o'zlarini o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatini rivojlantirish, o'quvchilar uchun ko'nikmalarni amaliyotga o'tkazish va boshqa o'qituvchilar bilan hamkorlik qilish kabi metodikalar qo'llanadi.

O'quvchilar o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning muhim savollariga javob topish va o'z fikrlarini ifodalashni talab qiladi. Bu usul o'quvchilarning o'zlarining o'z fikrlarini ifodalashini va ularning o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirishni o'rganishini ta'minlaydi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etishni o'rganish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning ko'nikmalarini amaliyotda o'rganishadi va ularning muhim savollariga javob topish, ularning o'zlarining o'zini ifodalash va o'zlashtirish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Boshlang'ich sinflarda tarbiya ishlarini tashkil etish, o'quvchilarning ta'lim, madaniyat va aqliy taraqqiyotlarini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega. Bu

POLAND

POLAND

usul yordamida o'quvchilar o'zlarini tuzatish, o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirish va jamoada muvofiqlashtirishni o'rganishadi.

Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun quyidagi usullar qo'llanilishi mumkin:

1. Savollar berish: O'qituvchi o'quvchilarga savollar berish, ularning fikrlash, muhokama qilish, tahlil qilish va amaliyotda tajriba qilishlari uchun javob topishga yordam beradi. Bu, o'quvchilarning keng ko'nikmalarga ega bo'lishi va o'zlarining fikrlarini ifodalashga yordam beradi.

2. Ma'lumotlarni tahlil qilish: O'quvchilar ma'lumotlarni tahlil qilishni o'rganishadi va o'zlarining fikrlarini ifodalashni o'rganishadi. O'quvchilar tahlil qilish, muhokama qilish va fikrlarini ifodalashni o'rganishadi, bu esa ularning o'zlashtirish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi.

3. Amaliy mashg'ulotlar: O'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar tayyorlashi va ularni bajarish uchun o'zlashtirishga yordam berish. Bu, o'quvchilarning o'zlarini o'rganish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish, shuningdek, ularning amaliy mashg'ulotlarni tayyorlash, ularni bajarish va natijalarni baholash imkoniyatini yaratishga yordam beradi.

4. Qo'shma ishlar: O'quvchilar qo'shma ishlar orqali o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishadi. Bu, o'quvchilarning jamoada ishlash, ularning fikrlarini ifodalash va boshqa o'quvchilar bilan hamkorlik qilishni o'rganishga yordam beradi.

5. Tahlil o'yinlari: Tahlil o'yinlari o'quvchilarning tahlil qilish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantirishi uchun juda foydali bo'ladi. Bu o'yinlar o'qituvchilar tomonidan tayyorlanadi va o'quvchilar tomonidan bajariladi. Bu, o'quvchilarning qiziqish va qiziqarli savollarga javob topish va o'zlarining fikrlarini ifodalashni o'rganishga yordam beradi.

Bular tashqi usullardir, ammo barcha usullar o'quvchilar o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi natijalar beradi. O'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning fikrlarini qo'llash, ularning muhokama qilish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun qo'shma ishlar va amaliy mashg'ulotlar tayyorlash kabi tahlil va amaliy mashg'ulotlarga alohida e'tibor berishlari kerak.

Tahlil o'yinlari, o'quvchilarning tahlil qilish, muhokama qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun tayyorlangan o'yinlar hisoblanadi. Bu o'yinlar o'qituvchilar tomonidan tayyorlanadi va o'quvchilar tomonidan bajariladi.

POLAND

POLAND

Tahlil o'yinlarining bir qancha turli xususiyatlari mavjud bo'lib, ular o'quvchilarning muhim savollarga javob topish, fikrlarini ifodalash, tahlil qilish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi bo'ladi. Bu o'yinlar ko'plab shakllarda ishlay oladi, masalan, o'quvchilarning kelajakdagi fikrlarini ifodalash uchun takliflar yozish, jamoada savollar yechish, muhokama qilish uchun bir-biriga savollar berish, o'zgaruvchilar bo'yicha tahlil qilish va boshqa ko'plab amaliy mashg'ulotlar kabi turli turli usullar bilan ishlaydi.

Tahlil o'yinlari internetda va kitobxonalarda keng tarqalgan bo'lib, ularni topish juda oson. Bu o'yinlar o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi usul hisoblanadi.

Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning o'z fikrlarini ifodalash, savollarga javob topish, muhokama qilish, tahlil qilish va amaliyotda tajriba qilish uchun ko'plab usullarni o'z ichiga oladi. Bu, o'quvchilarning o'zlashtirish, tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning o'zlarini boshqalarga qarshi muvofiqlashtirish va jamoada muvofiqlashtirishni o'rganishga yordam beradi.

Quyidagi usullar boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun foydali bo'ladi:

1. Savollar berish: O'quvchilarga savollar berish, ularning fikrlash, muhokama qilish, tahlil qilish va amaliyotda tajriba qilishlari uchun javob topishga yordam beradi. Bu, o'quvchilarning keng ko'nikmalarga ega bo'lishi va o'zlarining fikrlarini ifodalashga yordam beradi.
2. Ma'lumotlarni tahlil qilish: O'quvchilar ma'lumotlarni tahlil qilishni o'rganishadi va o'zlarining fikrlarini ifodalashni o'rganishadi. O'quvchilar tahlil qilish, muhokama qilish va fikrlarini ifodalashni o'rganishadi, bu esa ularning o'zlashtirish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantiradi.
3. Amaliy mashg'ulotlar: O'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar tayyorlashi va ularni bajarish uchun o'zlashtirishga yordam berish. Bu, o'quvchilarning o'zlarini o'rganish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish, shuningdek, ularning amaliy mashg'ulotlarni tayyorlash, ularni bajarish va natijalarni baholash imkoniyatini yaratishga yordam beradi.
4. Qo'shma ishlar: O'quvchilar qo'shma ishlar orqali o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishadi. Bu, o'quvchilarning jamoada ishlash, ularning fikrlarini ifodalash va boshqa o'quvchilar bilan hamkorlik qilishni o'rganishga yordam beradi.

POLAND

POLAND

5. Tahlil o'yinlari: Tahlil o'yinlari, o'quvchilarning tahlil qilish, muhokama qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun tayyorlangan o'yinlar hisoblanadi. Bu o'yinlar o'qituvchilar tomonidan tayyorlanadi va o'quvchilar tomonidan bajariladi.

6. Bajaruvchi mashg'ulotlar: Bajaruvchi mashg'ulotlar, o'quvchilarning amaliy ishlar bajarish, savollar yechish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu mashg'ulotlar o'quvchilarning o'zgaruvchilarni baholash, tahlil qilish va fikrlarini ifodalashni o'rganishga yordam beradi.

7. Murakkab savollar yechish: O'quvchilarning murakkab savollar yechishlari, ularning tahlil qilish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi usuldir. Bu savollar o'quvchilarning o'zgaruvchilar bo'yicha tahlil qilish, muhokama qilish va fikrlarini ifodalashni o'rganishga yordam beradi.

Bular tashqi usullardir, ammo barcha usullar o'quvchilar o'zlarining o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi natijalar beradi. O'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berish uchun, o'qituvchilar o'quvchilarning fikrlarini qo'llash, ularning muhokama qilish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun qo'shma ishlar va amaliy mashg'ulotlar tayyorlash kabi tahlil va amaliy mashg'ulotlarga alohida e'tibor berishlari kerak.

O'quvchilarning murakkab savollar yechish uchun quyidagi usullar qo'llanilishi mumkin:

1. Dasturlar yaratish: O'quvchilarga o'zgaruvchilarni baholash va murakkab savollar yechish uchun dasturlar yaratish yordam beradi. Bu dasturlar o'quvchilarga o'zgaruvchilarni tahlil qilish, muhokama qilish va amaliy mashg'ulotlarni bajarishga yordam beradi.

2. Qo'shma ishlar: O'quvchilarga qo'shma ishlar tayyorlash, ularni amaliyotda bajarish va natijalarni boshqa o'quvchilar bilan muhokama qilish uchun yordam beradi. Bu, o'quvchilarning murakkab savollar yechish, tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi usul hisoblanadi.

3. Reallikta qo'llash: O'quvchilar murakkab savollar yechish uchun reallikta qo'llashni o'rganishadi. Bu, o'quvchilarning amaliyotda tajriba qilish va o'zgaruvchilarni tahlil qilish uchun zarur bo'lgan tajribani olishiga yordam beradi.

4. Ma'lumotlarni qo'llash: O'quvchilarga murakkab savollar yechish uchun ma'lumotlarni qo'llashni o'rganishadi. Bu ma'lumotlar o'quvchilarning

o'zgaruvchilarni, ularni tahlil qilish va muhokama qilish uchun tayyorlangan mashg'ulotlarni bajarish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlardir.

5. Savollar yechish jarayoni: O'quvchilar savollar yechish jarayonida murakkab savollar yechishni o'rganishadi. Bu, o'quvchilarning murakkab savollar yechish uchun zarur bo'lgan fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

6. Tahlil o'yinlari: O'quvchilarga tahlil o'yinlari yordamida murakkab savollar yechishni o'rganishadi. Bu o'yinlar o'quvchilarning o'zgaruvchilarni tahlil qilish va muhokama qilish qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi usul hisoblanadi.

7. Murakkab savollar yechish mashg'ulotlari: Murakkab savollar yechish mashg'ulotlari, o'quvchilarning murakkab savollar yechish, tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bu mashg'ulotlar o'quvchilarning o'zgaruvchilarni tahlil qilish, savollar yechish va muhokama qilish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarga ega bo'lishiga yordam beradi.

Ushbu usullar o'quvchilarning murakkab savollar yechish uchun foydali bo'ladi va ularning tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. O'quvchilar murakkab savollar yechishni o'rganish uchun o'zlariga mos keladigan usullarni tanlashi kerak va o'quvchilarning o'zgaruvchilarni tahlil qilish, savollar yechish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berishini ta'minlash uchun ularga ko'rsatilgan mashg'ulotlarga ishtirok etishlari kerak.

Xulosa

Maqola boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yo'l qo'yish haqida ko'proq ma'lumot berdi. Bu qobiliyatlar o'quvchilarga murakkab savollar yechish, tahlil qilish, savollar berish, qo'shma ishlar, amaliy mashg'ulotlar, tahlil o'yinlari va murakkab savollar yechish mashg'ulotlari kabi turli-turlidagi usullar orqali o'qitilishi kerak.

Maqolada ko'rsatilgan usullar o'quvchilarning tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirish uchun yaxshi usullar hisoblanadi. Ularning foydali bo'lishi uchun o'qituvchilar o'quvchilarga ko'rsatilgan mashg'ulotlarga ishtirok etishlarini ta'minlash, ularning o'zgaruvchilarni boshqalarga tushuntirish va ularning fikrlarini ifodalashga yordam berishlarini ta'minlashlari kerak.

Bu maqola o'quvchilarning o'zlashtirish va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beruvchi usullar haqida foydali ma'lumotlar berdi. O'quvchilarning o'zgaruvchilarni tahlil qilish, savollar yechish va muhokama

qilish uchun zarur bo'lgan fikrlash va tahlil qilish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam berish uchun o'qituvchilar ko'plab usullarni qo'llashi va o'quvchilarga murakkab savollar berishlarini ta'minlashlari kerak. Bu o'quvchilarning murakkab savollar yechish, tahlil qilish va fikrlarini ifodalash qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi va ularni o'z-o'zidan o'rganishga va rivojlantirishga qodir qiladi.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Halpern, D. F. (2014). Thought and knowledge: An introduction to critical thinking. Routledge.
2. Ennis, R. H. (1987). A taxonomy of critical thinking dispositions and abilities. In Teaching Thinking Skills: Theory and Practice (pp. 9-26). Routledge.
3. Paul, R., & Elder, L. (2006). Critical thinking: The nature of critical and creative thought. Journal of Developmental Education, 30(2), 34-35.
4. Lipman, M. (2003). Thinking in education. Cambridge University Press.
5. McPeck, J. E. (1981). Critical thinking and education. Oxford: Martin Robertson.
6. Facione, P. A. (1990). Critical thinking: A statement of expert consensus for purposes of educational assessment and instruction. The Delphi Report, 1-49.
7. Swartz, R. J., & Parks, S. (1994). Infusing the teaching of critical and creative thinking into content instruction. Pacific Grove, CA: Midwest Publications.
8. Nosich, G. M. (2008). Learning to think things through: A guide to critical thinking across the curriculum. Pearson.
9. Abrami, P. C., Bernard, R. M., Borokhovski, E., Wade, C. A., Surkes, M. A., Tamim, R., & Zhang, D. (2008). Instructional interventions affecting critical thinking skills and dispositions: A stage 1 meta-analysis. Review of Educational Research, 78(4), 1102-1134.
10. Elder, L., & Paul, R. (2010). The thinker's guide to analytic thinking. Foundation for Critical Thinking Press.

